

Aan
Van

Minister van BZK

nota

Nadere memorie van antwoord bij wetsvoorstel Tijdelijke
experimentenwet nieuwe stembiljetten

TER ONDERTEKENING

Nota actief openbaar

Ja

Onze referentie

2022-0000141469

Datum

16 maart 2022

Opgesteld door

DGBRW/DenB/Team
Verkiezingen

Samengewerkt met
CZW/S&B

Bijlage(n)

2

Aanleiding

Op 21 januari 2022 bood u de Eerste Kamer de memorie van antwoord aan inzake het wetsvoorstel Tijdelijke experimentenwet nieuwe stembiljetten (35 455). Op 2 maart 2022 heeft de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken van de Eerste Kamer een nader voorlopig verslag uitgebracht over dit wetsvoorstel. Bijgaand treft u een voorstel aan voor de nadere memorie van antwoord. De commissie verzoekt de antwoorden op de vragen uiterlijk dinsdag 29 maart van u te ontvangen.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd:

- in te stemmen met de bijgevoegde nadere memorie van antwoord;
- de aanbiedingsbrief en de nadere memorie van antwoord te ondertekenen.

Kern

Inbreng is geleverd door de PVV-fractie. De inbreng bestaat uit vier onderdelen.

- De eerste twee onderdelen hebben betrekking op de zogenoemde uitstalling bij het stembiljet model 1 (stembiljet per partij met daarop de kandidaten van alleen die ene partij, dat de kiezer zelf pakt). Met dit model zal de regering, zoals eerder aan de Kamer is toegelicht, voornamelijk niet experimenteren; aan het ontwerp van de uitstalling wordt nog gewerkt. De ontwerp-AMvB die, indien de Eerste Kamer met het wetsvoorstel heeft ingestemd, bij beide Kamers zal worden voorgehangen, zal gelet daarop in eerste instantie geen regels bevatten met betrekking tot dit model 1. Waar mogelijk worden de vragen over (de uitstalling bij) dit model in deze nadere memorie van antwoord beantwoord. Benadrukt wordt dat instemming met het wetsvoorstel geen instemming inhoudt met het ontwerp van de uitstalling. Het wetsvoorstel bevat geen regels over hoe de modellen stembiljet eruit komen te zien of over de wijze waarop de kiezer daarmee zijn stem uitbrengt noch over de inrichting van het stemlokaal. Het wetsvoorstel maakt het mogelijk dat experimenten in het stemlokaal worden gehouden met een nieuw model stembiljet met een handzaam formaat dat eenvoudig is te tellen en geschikt is voor het afbeelden van logo's.
- Het volgende onderdeel van de inbreng betreft de keuze om eerst in enkele kleinere gemeenten te experimenteren. U herhaalt de door uw ambtsvoorganger tijdens de parlementaire behandeling op 6 oktober 2021

gedane uitspraak dat het voornemen is om de eerste experimenten te houden in gemeenten met niet meer dan 25.000 inwoners en licht toe dat en waarom de regering eraan hecht om op relatief kleine schaal, in enkele kleinere gemeenten, te starten. U haalt verder de brief van uw ambtsvoorganger aan van 11 oktober 2021 waarin is meegedeeld om bij instemming van de Eerste Kamer met het wetsvoorstel te onderzoeken of een eerste experiment kan worden gehouden in de gemeenten die betrokken zijn bij de herindelingsverkiezingen van november 2022 en het parlement over de uitkomst daarvan te informeren. U voegt daaraan toe dat dit laatste rond de zomer zal zijn.

- Het laatste onderdeel gaat over elektronisch tellen. Desgevraagd wordt toegelicht dat de in dit wetsvoorstel voorgestelde modellen stembiljet inderdaad geschikt zijn om elektronisch te worden geteld maar dat dit wetsvoorstel niet “de deur openzet” naar elektronisch tellen. Wel heeft de regering het voornemen om de komende tijd de voorbereidingen te starten voor een test met elektronisch tellen en vervolgens voor een experiment daarmee. Dit is opgenomen in de Verkiezingsagenda 2030¹. Benadrukt wordt dat voor het kunnen houden van een experiment met elektronisch tellen nieuwe wetgeving nodig is, te weten wetgeving die betrekking heeft op experimenten met elektronisch tellen. In het kader van die wetgeving zullen te zijner tijd de door de PVV-fractie naar voren gebrachte (gedetailleerde) aspecten over elektronisch tellen aan de orde komen.

Onze referentie

2022-0000141469

Datum

16 maart 2022

Politieke context

Citaat uit het coalitieakkoord ‘Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst’: “De door het kabinet aan de Raad van State en de Kamers voorgelegde voorstellen ter uitvoering van de staatscommissie Parlementair stelsel (commissie-Remkes), worden (verder) in behandeling genomen” (p. 2). De staatscommissie beveelt aan te komen tot een kleiner en duidelijker stembiljet, dat tevens inpasbaar is in een mal, en om gebruik te maken van partijlogo’s op het stembiljet.

Het wetsvoorstel is op 12 oktober 2021 door de Tweede Kamer (TK) aangenomen. Voor (84): VVD, D66, CDA, ChristenUnie, SGP, Volt, Fractie Den Haan. Tegen: PVV, PvdA, SP, GroenLinks, PvdD, FVD, DENK, Groep Van Haga, JA21, BBB, BIJ1, lid Omtzigt.

Indien de partijen die in de TK voor het wetsvoorstel hebben voorgestemd dit ook doen in de Eerste Kamer, is er nog geen meerderheid.

Krachtenveld

De VNG vraagt al jaren om een kleiner stembiljet; zij vindt het tellen met het huidige stembiljet niet meer goed uitvoerbaar. Ook de Kiesraad is al jaren voorstander. Het voornemen te komen tot experimenten maakt onderdeel uit van de Verkiezingsagenda 2030 van BZK, VNG, NVVB, Kiesraad, die door uw ambtsvoorganger op 18 juni 2021 naar de Kamers is gezonden. Ieder(in), de Oogvereniging en andere belangenorganisaties hebben er de afgelopen jaren op gewezen dat een kleiner stembiljet kiezers die vanwege een beperking niet goed overweg kunnen met het huidige stembiljet, beter in staat stelt om zelfstandig te

¹ Verkiezingsagenda 2030, gezamenlijke agenda van de VNG, NVVB, Kiesraad en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, bijlage bij Kamerstukken II 2021/22, 35165, nr. 40.

stemmen, al dan niet met een hulpmiddel (bijvoorbeeld een mal). De belangenorganisaties zijn verder groot voorstander van het gebruik van logo's.

Onze referentie
2022-0000141469

Datum
16 maart 2022

Communicatie

De memorie van antwoord wordt na indiening openbaar (website Eerste Kamer).

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

n.v.t.

Motivering

In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Aanbiedingsbrief	Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer
2	Nadere memorie van antwoord	Reactie op Nader voorlopig verslag van de Eerste Kamer